

I V P P I T E R

TRAGOEDVS, DIALO-

GVS LVCIANI, QVO

DEORVM CONCILIVM

de contempta religione de-

scribitur. Gaspare Hel-

delino interprete.

(2)

H O R A T I V S

Vos exemplaria Græca,

Nocturna uersate manu, uersate diurna.

B A S I L E A E E X C V D E B A T

H E N R I C V S P E T R V S .

PRVDEN-

TISS. AC SIMVL DOCTISS.

MEDICO D. ACHILLI PYR

minio Gassaro suo amico Gaspar

Heldelinus S. D.

Ittimus ad te prudentis.
Achilles, pro ueteris ami-
citæ iure, studiorũ nostro-
rum primitias, Iouem Tra-
gœdum Luciani quàm fe-
stiuissimum dialogum : quem his nos
diebus quantum equidem per suffura-
tum negotijs ocium licuit, utcunq; Lati-
nè reddidimus. Scit autem tua prudentia
quantulã VVittembergæ sub ~~Philippo~~
~~M. L.~~ comuni quidem nostro,
sed ut doctissimo, ita & fidelissimo præ-
ceptore, Græcanicis literis operam naua-
rim. Verum enim uero id quoq; quantu-
lumcunq; est, partim ludi literarij mini-
mè ludicrus labor, partim tricæ istæ do-
mesticæ à recto, quo cœperat, cursu ceu
catenis iniectis abstrahunt : adeò ut,
quod

quod equidē dicere erubesco, bene par-
 ta uix tueamur. Quod si in hoc studiū ge-
 nere, authores Græci, ociū, & fidelis (no-
 tum est enim *σύντε δὲ ἱσχομένω*) socius con-
 tingat, fortassis ipse quoq; aliquo prodi-
 re conarer. Nunc quum *τὰ φρονή* te deti-
 neant, fortuna dicam, an literarū nefan-
 da ista uilitas, maxima studiorum præsi-
 dia librorum uidelicet copiam, temporis
 ocium, postremò ipsam animi uacuita-
 tem inuideat, fieri non potest, quin inge-
 niolo nostro, alioqui rudi, uicium & *νερο-
 σιμὸς* quidam obnascatur. Cæterum dia-
 logum hūc hodie potissimū uertere libu-
 it, propterea quòd comitiarum ille, quē
 in ore omni populo est, dies adpetit, quē
 Ratisponam ad conueniētiā Impera-
 tor edixit. Nam & hic loci Lucianus cō-
 cilium deorum arduis de rebus (de religi-
 one enim controuertitur) arduum, suo
 quodam naso depingit. Porro quām hic
 Dialogus cum nostri temporis & mori-
 bus & hominibus nō omnino dissimili ar-
 gumento conueniat. Ego equidē meā in
 præsentia nō interposuerim sententiā, sed

A a tui,

tui, omniumq; adeo, iudicij acrimonia in medio relinquam. Id tantum addere libet, omnibus penè retroactis sæculis Idololatriam fuisse sugillatam. Eum igitur solertis. Achilles tuæ humanitati transmittere visum est, quod & Græcè non mediocriter calleas, & nobis summus ab adolescentia fueris amicus, deniq; quod communes nobis Musæ, atq; adeo cõmunis est patria, cui tua prudẽtia leuandis morbis, ego puerorum moribus ingenijsq; formandis præfecti sumus. Proinde si quid amice Doctor aut ægritudinis aut languoris in eo deprehenderit, pharmacis, qd' potes, expellere curabis: sin omnino *καχέξια ἢ τῖνα* aut *φοβὴν* animaduverteris, tum Thetidi aut Veneris largire martio.

Vale ex ludo nostro, Lindaurij,
Calendis Martij.

M. D. XXXII.

C. H. L.

*Multos nostra ferunt Damides, multosq; Timocles
Tempora, qui turbas dantq; fouentq; graues.*

5
IUPPITER
TRAGOEDVS LVCIANI

SAMOSATENSIS DIA-

LOGVS MIRE SALSVS.

CONCILII DEORVM
INTERLOCVTORES.

MERCVRIVS

MOMVS.

IUPPITER

APOLLO.

MINERVA

HERCVLES.

IVNO

HERMAGORAS.

VENVS

DAMIS.

NEPTVNVS

TIMOCLBS.

COLOSSVS.

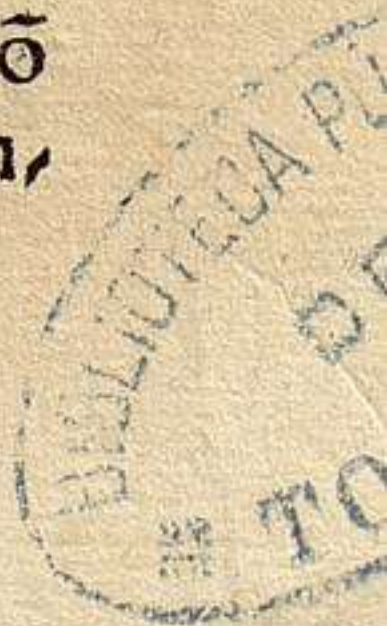

ERCVR. Quid accidit Iup-
piter, quod tute solus ita te
cum cogitabundus loque-
ris? Quid pallidus, uultuq;
philosophico inambulas?

Si quid aegritudinis, laboris ue est, mecū
cōmunica, meq; adeò in consiliū adhibe.

Caue domesticū tuum utilitatis ergo cō

A 3 tem,

I V P P I T E R

tempferis. M I N E R V A:

Eia age Saturno fate mi pater, optime pinceps,
En genibus prouoluo tuis me, & supplice uoce
Oro luminibus glaucis Tritonia Pallas.

Eloquere, & caue corde premas, ut scire queamus
Quid curæ tantum tua uiscera mordeat. Aut quid
Tot gemitus ducas? pallor quid tinxerit ora?

Ex Euripide.

I V P. Qui digna tanta clade uerba proloquar?
Haud est animi malum ullum aut perturbatio
Neq; tam tragica est acerba comploratio,
Cuius molem superi prius non sufferant.

M I N E R. Quod nam hoc ó Phœbe nouū
genus proēmū? I V P.

O uera telluris studia, O nequissimi
Tuq; ó Prometheū, quantis me adflictas malis?

M I N E R. Quid id est? domesticū enim in
gregem tu hæc intonas. I V P.

Quid me facis ó stridor grandistrepe fulminis?

M I N E R. Mitte iras, nisi nos hystrionū mo
re fabulam agere posse credis. At qui nec
dum Euripedem totū combibimus, ut te
actum fabulæ interim adiutemus. I V N O;
Ignorare adeo nos cui iltius meroris cau
sas arbitraris? I V P.

Nescis, graues alioqui fletus funderes.

I V N O

IVNO : Aegritudinis ego istius tuæ, qua
 es implicitus, caput ipsum amorem esse
 pernoui. Non eiulo tamen, huiuscemo
 di enim iniurias, quibus me subinde cō-
 citas, consuetudine pro nihilo habere in-
 sueui. Veri est autem simile te uel Dana-
 ãn, uel Semelen, Europam ué nactum
 esse, obq̃ amoris impatientiam excruci-
 ari, ac inde apud te consilium inire, quo
 modo uel in aurum aut Satyrũ aut tau-
 rum abeas, perq̃ impluuium in cupitæ
 gremiũ defluas. Id uerum esse argumen-
 to sunt gemitus, lacrymæ, pallor. Nec a-
 liud, quàm amas. I V P. Beatam te, quæ
 negotia nostra in amore, tanq̃ leuibus
 in rebus uerti persuasum habeas. IVNO:
 Quid aliud est autem, quòd tam graui-
 ter te summum Iouem discrutiat. I V P.

*Vide Oui-
 dij Metamorphos.*

*Extremo sunt ô Iuno res deũ loco,
 Ac, quod ferunt, in acie nouaculæ,
 Honorem habere num dijs necesse sit,
 Et an sacra dona ferre, terra quæ ferat.
 Sint & superũm ne negligenda numina
 Immo deos nihil esse controuertitur.*

*Querels
 omnino
 pupostigato.*

IVNO: Num Gigantes quosdã terra pro-
 duxit

A 4

duxit

duxit? Aut Titânes effractis uinculis, occupatisq; ui custodijs aduersum nos bellum redintegrant? I V P.

Confide, res inferne Dis se habent bene.

IVNO: Quid igitur tam acerbum accidit? Neq; enim te ne ob id quidem excruciatū uideo, quòd nobis Iouis loco Polus aut Aristodemus es uisus. I V P. Timocles ô Iuno stoicus ille, atq; Damis epicureus, hesterno die, nescio unde sermone exorsi, de Prouidentia differuere. Idc̄q; in multa probissimorum pariter ac prudentissimorum hominum præsentia Quod sanè me supra quã dici potest exacerbauit. Atq; ibi Damis iste neq; deos esse, neq; omnino à nobis, quid apud illos agatur, constitui aut curari concionabundus prædicabat. Porro Timocles optimus ille ceu certamine in hoc suscepto, tutari nos enixè adnitebatur. Turba uerò quum effusior irrueret, finè cōgressioni præcidit. Nunc quidē sunt digressi sed denuo componi, ac quod reliquū discēptatiōis fuerit, excutere constituerūt. Sūt q̄ hodie omnium animi ad audiendū suspensissimi

*Res et cōp
do totius
negotij.*

penſi ſublimesq̄, utri uictoria contingat
 ac uter ea adepta ueriffima dixiſſe cenſea
 tur. Videtis quantum immineat pericu- *Periculū*
 lum, quanq̄ nobis res in arcto exiſtant.
 Vt quæ unius hominis arbitrio, ſummū
 in periculum uocentur. Alterū igitur ex
 duobus ceciderit, aut noſtra omni ad ſpe
 ctui neceſſariò habenda, uanaq̄ tantum
 nomina putanda ueniēt, aut priſtinus no
 bis honos redibit: ſiquidem Timocles di
 cendo uicerit. I V N O: Res eſt, ut uerè dicā
 longè acerbiffima, ac fanè haud immeri
 tō Tragicum tueris Iuppiter. I V P. Et tu
 mihi in tantis rerum noſtrarū tempeſtati
 bus, Danaēs, aut neſcio cuius Antiopeſ
 rationem haberī animū induciſ? Quid
 autem o Mercuri Iunoq̄ & Minerua o
 ptimū factu eſſe cenſetiſ? Nam & uos a
 liqua parte conſilijs ueſtris ad iumēto eſ
 ſe decet. M E R C. Ego quidem rem iſtam *Cōſilia cō*
 ſeria conſultatione dignam, cōcione ad *feruntur.*
 id conuocata, ad uniuerſum conciliū re
 ferendam cenſeo. I V N. Huic ſententiæ
 & meum calculum appono. M I N E R. At
 longè mihi alia mens eſt Iuppiter, ego
 A s cælum

cælum totũ cõmouendum minimè sua-
 ferim. Tu uerò ne agrè quidem patite il-
 lis ostende. Cæterum præstiterit efficere
 idcõ priuatim, qui ne inferior fiat Timo-
 cles: contrà Damis ut irrisus è cõuentu
 explodatur. MERC. Atqui isthęc uix regi
 dissimulari ue possunt, quando conten-
 tio illa palam philosophis agitabitur, tũ
 autem tyrannidem exercere uelle uide-
 beris, nisi rem istam, tam arduam, adcõ
 rempublicam pertinentem omnibus cõ-
 municaueris. I V P. Quin igit concionẽ
 indicis, ut uniuersi adsint? MERC. Rectè
 dicis. Heus ad concionem coite superi,
 confluite omnes, ne cessetis, adeste: cele-
 brabitur super rebus maximis concio.
 I V P. Adeon'te tenuẽ, simplicemcõ esse
 præconem Mercuri, ut pedestri oratiõẽ
 conuoces, idcõ ad res multò difficillimas
 MER. Quo ergo mauis modo Iuppiter?
 I V P. Rogas? Carminibus utendum cen-
 seo, quibus maiestatiẽ isti tuo præconio
 concilies, obtonandumcõ grandiloquẽ
 tia quædam poëtica, quo uidelicet fre-
 quentiores coëant. MER. Pulchrè. Verũ
 Iuppi

Iuppiter tute ipse uersus cude ac eos de-
 canta: ego em̄ ut minimū poēticus sum.
 Itaq; metus est, ne uersus numerū exce-
 dentes iustum, aut eodem destitutos cō-
 texens, præconiū eò magis eleuē, meq;
 ob poētices imperitiā risui exponam,
 id quod usu uenire ipsi Apollini uideo
 quē ob quædam oracula rident. Tu aut̄
 quod facere soles, grauitate cōcionis in-
 dicta, securitatem auditoribus interclu-
 de, ut ne otium quidem ad excutiendos
 uersus suppetat. **IUPPITER:** Quin Ho-
 mericorum aliquid carminum tuo præ-
 conio intertexere, quibus ille nos conci-
 ere solet: nam & te meminisse consen-
 taneum est. **MERCVRIVS:** Haud equi-
 dem ita clarē, inc̄ promptu habeo. Co-
 nabor tamen.

*Nemo deūm cesset, seu mas, seu foemina, nemo
 Fluminum, in Oceani quæ se non castra tulerunt
 Deniq; Nymp harum: nemo, sed adeste frequentes
 Omnes, qui celebres soliti cœnare Hecatombas
 Seu medij, seu postremi, seu ignobile uulgus,
 In bene odoratis quicunq; accumbitis aris
 Ad summum properate Iouem, quia contio agetur.*

*Cōtio indi-
 citur car-
 mine.*

IUPPITER

*Ordo sed
sionis.*

I V P. Isti huc rectè Mercuri. Bellè præconis functus es officio. Iam enim cõuolitant. Proinde porrectis dextris salutatos colloca, ut quisq; exquisita materia, aut arte insigni maximè dignus extiterit. Primas sedes aureis dato, secundas argenteis, deinceps eburneis, post æreis, postremo lapideis: ac inter hos ipsos etiã, si qui Phidiaz aut Alcumenis, Mironis ué, aut Euphranoris, eiusq; generis artificũ manu, fabrefacti sunt. Reliquos honore sedis anteẽant. Cæterum uilis turba ista, ac incondita, alicubi in angulum compulsa taciti sedento. Concionem enim isti tantum cõplent. MERC. Sic erit, & sedebunt illi quidem ut cõuenit, uerũ illud ego discernere nequeo: nempe, an si quis aureus, multisq; talentis ponderans, idemq; ignoti precij ac quæstus extiterit, cæterũ plebeius atq; inconditus priores sedes ijs mereri debeat, quos aut Phydias, Alcumenes ué ex lapidibus, uel ex ære Myrõ & Polycletes deformatũ. Deniq; num artem, ut par est, honore anteponendam autumes. I V P. Artem quidem principẽ tenere

tenere locum par erat, sed arte tamen preciosius est aurū. MERC. Intellego, nō optimatim uis ut collocem, sed diuitiatim, nimirum habita censuum æstimationē. Procedite igitur in primas sedes uos Aurei. Adparet Iuppiter Barbaricos deos cæteris primariū locū prærepturos, Cernis equidem Dij Græcorum cuiusmodi sint. Effigie quidem ipsa gratiæ & uenustatis plurimū, artis etiam non parum præ se ferunt. Cæterum lapidei tamen omnes aut ærei aut certè qui maximè magnifici sunt eos ebore non nihil, auroq; obductos uideas, unde color, splendorq; magis elucescat. At lignei intrinsecus ipsi, tota muscarum agmina, regnum etiam administrantia, occulunt. Ipsa uerò Bendis et Anubis ille, iuxtaq; illum Attis Mithresq; quanti quanti auro constant, ac ferè inæstimabilis sunt precij. NEPTVN. Vbinam gentium isthuc iustum, canina istum facie atq; adeò Ægyptiacum mihi Neptuneo priores præripere? MERC. Est iustum o Neptune Enosigæ. Te etenim Lysippus æreum effinxit & mendicū : nimirum

RUM

rum quod tum Corinthiis aurum minus
 suppetebat, at ille totis te ditior metallis
 est. Aequius igitur quod propulsus es, fer
 re debes, neque indignari, si is grandiores
 ex auro nares habens, sedis honore ante
 uortat. **VENVS:** Quin igitur & me prehē
 dens in primis sedibus locas? Sum enim
 aurea. **MERC.** Equidem planē perspicere
 nequeo: uerum nisi lippitudine teneor,
 Praxiteles de albo montis Penteliæ (opi
 nor) lapide primū te excidit deinde cum
 ita sibi esset uisum Venerē effinxit, Gni
 dijsque te tradens uendidit. **VENVS:** At e
 go spectatæ fidei testem Homerū addu
 cam, qui sursum ac deorsum personans
 aureā Venerē me adpellat. **MERC.** At idē
 Apollinē, tum locupletē esse, tum auro
 adfluere prædicabat. Atqui eundem illū
 in iugaliū equorū censu alicubi sedere
 cernes, decoratū etiā à prædonibus, q
 & cytharæ sinus abstulēre. Proinde tu
 quoque bene tecū esse actū putato, quod
 nō omnino in opificū censu contionem
 habere cōtiguit. **COLOSSVS:** Quū nō Solē
 modo me, uerū etiā magnitudine illa fa
 cilē

*vide Plin
 lib. 3 ca. 6*

*Solonē A
 thenas in
 4 cēsus di
 stribuisse
 Aristot. 2
 Polit. &
 Plutarch.
 in Solone
 tradunt
 quod hic
 alluditur,*

eile conspectissimū esse palam sit, quis
 mecū cōtedere, atq; adeo cōferri sustine
 at? Quem Rhodiēses cū non usq; adeo
 immensum & grandiorē educere decre
 uissent, pari tamen sumptu deos aureos
 sedecim parauerunt. Itaq; quia exquisi
 tæ etiam artis non parum inest, & preti
 um haud dubiè in illa magnitudine ap
 paret, eò non immeritò pretiosissimus
 censerī debeo. **M E R C.** Quid hic factō o
 pus iudicas Iuppiter? Nam isthuc iudica
 tu difficilè uidetur. Si enim materiam spe
 ctem æreus est, sin rationem mecum ine
 am, quot sint talentis conflatus, quingē
 torum modiorum, uel certè equestrem
 censum superat. **I V P.** Quorsum huius
 præsentia fuit opus? turbas confessioni
 dabit. Hæus Rhodiēsis optime, ut maxi
 mē precij ratiōe aureos quoq; supes quo
 tamē hic modo præsideas? Nisi omnes
 surgere uelis. Nā uel solus alterutris nati
 bus omnē ordinis locū occupaueris. Re
 ctū ergo feceris, si inclinata panlisp in cō
 cionem mole, erectus cōsilio iuterfueris
M E R. Ecce aut aliud difficilis item iudicij
 Ambo

Vide Plin
lib. 34 ca
pt. 7.

Ambo ære fusi, uterq; Lysippi manus, tū
quod maximū, utriq; par generis honos
uidelicet summo uterq; Ioue nati, Bac-
chus ille & Hercules, utrum priores oc-
cupare iudices. Iudica, præfidentia enim
studio ambitiosè (quemadmodum cer-
nis) inter se contendunt. IVP. Tempus te-
rimus Mercuri, iam dudum cōcionari o-
portuit. Proinde nūc mixtim loce, quō
cuiq; libet. Facito. Dabit ei negotio alia
alio tempore contio. Tum ego dispexe-
ro, quem ordinem deos deinceps sequi
deceat. MERC. Verū hercle quā interim
publicam tranquillitatē inquietant? dū
singulis diebus ob distributionē ordinis
clamant, Vbi nectar? Vbi ambrosia reli-
cta? Deniq; ubi Hecatombę cum cōmu-
nia uidelicet sint sacra. IVP. Silentium Mer-
curi impera, ut omissis istis nugis, cur
huc uocauerim omnes mecū intelligant.
MERC. At non omnes Græcanicā linguā
capiunt, & sum ipse non ita multarū lin-
guarū peritus, ut à Scythiis, Persis, Thra-
cibus & Celtis præco intelligi queā. O-
ptimum aut factū fore crediderim, si mo-
ta

ta manu significauero atq; in hortatis ad
 silentium tenendum fuero. I V P. Ita
 facito. M E R C. Dii boni ipsis sophistis
 taciturniores factos uides. Itaq; tempus
 est ut dicas, iam dudum oculos in te defi-
 gunt, expectantq; quibus de rebus sis
 orationem habiturus. I V P. Equidem
 non uerebor apud te gnatum meum fa-
 teri, quid animo meo acciderit. Non te
 clam est, quam presentis semper animo
 quantaq; grandiloquentia instructus in
 contionibus uersatus fuerim. M E R C.
 Memini, atq; adeo non mediocriter te
 publice concionantem expaui. Cum pri-
 mis quando catena aurea illa, ex æthere
 demissa, terram è profundis, cumq; dijs
 mare subuecturum minitabare. I V P.
 At in presentia mi gnate, nescio quomo-
 do, siue ingruentium malorum mul-
 titudine, siue concionis frequentia (quã
 dijs confertam cernis) animo consterna-
 tus sum, ac sub tremisco, lingua in super-
 faucibus adligata mihi uidetur, quodq;
 omnium absurdissimum, exordium uni-
 uersæ orationis, quod eum in modum

Apud Ho-
 merum Ili-
 ados non oc-
 ur

B ador

adornaram uti quàm plausibilissimum apud eos esset, memoria excidit. MERC. Omnia perdidisti Iuppiter, illi uerò (quod uides) silentium hoc tuum suspectum habent, subtimescuntque, ac longè maximum quiddam sese audituros malum expectant, quòd ita diu cunctaris. I V P. Quid consulis Mercuri? Homericum illud proëmiũ apud eos decantem? MERC. Quod nam isthuc? I V P.

Auribus arrectis me audite Dijs; Deæque.

MERC. Apage satis huiusmodi proëmijs in nos, ut mea fert opinio, debachatus es Iuppiter. Verùm nisi aliter censes, omis-
sa uersuum molestia, è publicè habitis orationibus Demosthenis aduersus Philippum, aut si qua mauis, exordium con-

Oratio Io- quemadmodum hodie bona pars rheto-
uis ad de- rum facere consueuit. I V P. Rectè, com-
os omnes pendiarariam edoces rhetoricam, leuisque
Exordiũ operæ, denique perplexis adpositam. Ex-
ex prima ordiar igitur tandem. Ego non dubi-
Olynthia- to uiri immortales, maximis uos opibus
ca Demo- anteposituros, si liquido constet, quid
sthenis. nam

nam illud tandem esse possit, quod tam frequentem concionem postulet. Accedat quidem quando in eo loco res nostræ sunt, par est ut dicenti mihi non inuitas aureis porrigatis. Porro quoniam præsens hoc tempus modò non ædita uoce clamitat, præsentibus nostrarum rerum malis salutē querendam esse, simul quia desides nos parum ué attentí ad nostra tuenda uideri possumus, placuit hodie (nam Demosthenes me destituit) quàm luculetissimè queo, ea uobis exponere, quibus tantopere percussus, concionem cōuocari debere existimauerim. Hæster *Narratio*
 no quemadmodū scitis die, quum Mnesitheus seruatoria sacra, propter nauim, quæ adhuc Capharea scopulum penè naufragio perierat, seruatam fecisset, nosq; quot equidem sacris adesse Mnesitheus uoluit) in Piræo lautè accepisset, ego peractis libatiōibus (alijs aliò, quo sanè cuiq; uisum esset, digressis) cum sol nondum in occasum inclinaret, in urbem ascendí, quo uesperí Ceramico inambularem, simul memoria mecum re
 B 2 putans

putans, Mnesithēi sordidam parsimoni-
 am, ut qui sedecim Dijs, in cœnā unum
 non amplius gallum gallinaceū, eumq̃
 senem admodum & iam pituitantem im-
 maclarit, prætereā frustula thuris quatu-
 or obtulerit, adeò marcida, ut multò car-
 bone extinguerentur. Certè ne summis
 quidem naribus fumum olfacere licuit.
 Id eò magis mirabar, quòd is totas Heca-
 tombas, quum nauis scopulis adlidere-
 tur, nec dum in tutò esset, pollicebatur.
 Hæc adeò cum ipse animo mecum uol-
 uerē, iam ad Pœcilen usq̃ peruenerā. Ibi
 uerò innumeram ego hominū turbam
 confluxisse prospicio, alios quidem in
 ipsa portico, alios sub dio, nonnullos uo-
 ciferantes, pertinaciterq̃ in sedilibus con-
 certantes audio, ratus id quod erat, con-
 tentioso illo de grege philosophos esse.
 Libuit ipsi quoq̃ in eos incidenti, qua
 de re rixarentur animaduvertere. Igitur di-
 mota, qua fortè obseptus eram, densiore
 nebula, ornatumq̃ illorum, ut proximè
 potui, indutus, barba insuper etiam sub-
 iuncta, prorsus philosophum me exhi-
 bui.

bui, Deniq; cubitis expansis, retroq; distortis, iter adperiens, quia ignorabar quis nam essem, irrupo. Damidem istum perditum Epicureum atq; longè optimum Timoclea stoicum, infestissima concione commissos inuenio Timocles tum aqua hærebat, tum uoce ob clamorẽ destituebatur. Damis Sardonicè obridens Timoclea magis, magisq; irritabat. Porro omnis sermo illis de nobis erat, nãq; Damis iste execrabilis, nos neq; mortalibus prouidere, neq; quæ apud eos ageretur considerare predicabat. Quid multis? Nihil nos, prsum esse adferebat. Nec defuere etiam, qui eum laudibus ueherent. At Timocles in rem nostram sentiens, supra q; credibile obluetabatur, & indignabundus omnibus modis nos defendebat: curam nostram super mortalium rebus laudando extollens, exponebat interim, quemadmodum in mundo singula etiam, æquabili, cõuenienti q; ordine Dii immortales tum producerent, tum gubernaculis moderarentur. Et habuit ipse quoq; suæ sententiæ laudatores.

Semina argumentorum disputationis sophistarum.

B ; Sed

Sed enim iam uox eius capræ in morem exilescebat, ægreq; admodum uerba facere poterat. Itaq; uniuersa multitudo inclinatis animis sententiã Damidis spectabat. At ego posteaq; Timoclis periculum animaduerti, nocte undiq; offusa conciliũ dimitti iussi. Digressi igitur disceptationi istĩ postridie finẽ imposituri sunt, denuo enim cõmittentur. Cæterũ turbas, dũ domũ dilabunt, obambulans aduerti Damidis animũ laudari et potiorẽ multis modis sententiã uideri. Fuere tamẽ quorũ sententiã eò inclinarẽt, ut indignũ iudicaret, causam indictam damnatũ iri, putarẽtq; expectandum, quid postero die Timocles contrã esset pronũciaturus. Hęc habui, qua propter uos cõuocaui, quæ ò Dñ haud contẽnenda sunt, si cogitaueritis omnẽ nostrũ honorem, gloriã, salutationẽq; homines esse. Quod si illi aut nullos omnino deos, aut ut maximè sint, suarũ tamen rerũ securos esse persuasionẽ induerint, nulla sacra, dona nulla, nullaq; ueneratio in posterũ ab illis nobis expectanda erunt, frustra

*Adagium
indicta
causa.*

stratq; in caelo cū fame luctantes, festis in
 sup mortaliū celebribus cōuentibus, cer
 taminibus, sacrificijs, puluinarijs noctur
 nis atq; pōpis destituti sedebimus, quā
 obrē in tāto rerū nostrarū discrimine oēs
 uos dispicere aliquid oportere cēseo uti
 malis præsentiibus salus quærat. Idq; cu
 randū, ut uincat Timocles, & ueritati q̄
 proxima dicere uideat. Damis uerò ab
 auditoribus irrifū eat, quamq; uix addu
 car ut credā Timoclis futurā uictoriā, ni
 si et nostra ei studia auxiliēnt. Proclama
 Mercuri ex more præconiū, ut surgētes
 cōsilia conferāt. MER. Audi, tace, ne ob
 turba si quis deorū summatiū sententiā
 dicere uelit, ei ius esto. Quid isthuc ne
 mon' progreditur? An uos ob rogatio
 nem tam arduā perculsos stupor inua
 sit? MOM. At uos unda simul tellusq; ab
 sorbeat omnes. Ego si dicendi libertas
 mihi permittatur, quæ dicam non pau
 ca habeo Iuppiter. I V P P. Fas esto Mo
 me cum fiducia quæ libuerit dicere. Vi
 deris em̄ quod è re nostra erit maximè li
 berè pronunciaturus. MOM V S; Audite

*Ab incom
modis.*

*Epilogus
consultan
dum esse.*

*Præco sen
tentias ex
uocat.*

Iliados 7

B 4 ergo

ergo Dii omnes, quæ, quod aiunt, ex a-
Momî ora nimo dicuntur. Ego iam dudum dubiũ
tio mor = hunc rerum nostrarum statum expecta-
dax. ui, et in ea opiniõẽ semper fui, cõplures
 huius generis sophistas nobis exoritur-
 ros, quibus nostrapte adeò culpa tantũ
 audaciæ tribuitur: nam per fas, neq; Epi-
 curo, neq; eius disciplinæ tum studiosis
 tum successoribus nos irasci conuenit,
 etiamsi huiuscemodi opinionem de no-
 bis concepere. Quid enim ipsos sentire
 posse credas, quum tantam rerum con-
 fusionem in uita mortalium conspican-
 tur? Vbi optimus quisq; negligitur, ege-
 state, morbis, seruitute, cõsumitur? Con-
 tra quo quisq; sunt sceleratiores, aut tur-
 pitudine uitæ iusigniores, hoc & maior
 illis honor habetur, & plureis opes pos-
 sident, qui & spectatæ uitæ hominibus,
 uiuendi rationem ex libidine prescribunt
 Cæterũ de sacrilegis nullum suppliciũ
 sumitur, sed per obliuionem elabuntur.
 Quid quòd nõnuncq; innocentes etiam
 malè multati in crucem aguntur? Meri-
 to itaq; quũ istiusmodi cernunt, animos
 cogi

Et hæc ho-
 die pleros-
 q; offendunt.

e cogitatio subit, deos nos prorsum nihil esse: maxime quotiens oracula in hunc modum relata accipiunt. Quod transgressus Halim magnum imperium demolitur, neque enim adparet hostium ne, an suum ipsius imperium uelit. Et rursus: O diuina Salamis perdes è mulieribus natos, nam & Persæ pariter ac Græci è mulieribus prognati fuerunt, mea quidem sententia. Iam uerò quando de hystriónibus carmina ad uirgulam decantantibus audiunt, amare nos, uulneribus confici, seruire, in uincula condi, factiosè disidere, milleque alijs rebus distringi, idque beatos & immortales perhibere uolentes. Quid aliud quàm dignis modis nos derideant, nostraque omnia nullo in numero ponant? Et nos interim grauius ferimus, quòd homines non omnino stulti extant, qui hæc redarguant, prouidentiamque nostram è medio sustollant. Bene equidem uobiscum agi existimare oportuit, quòd reliqui etiam quidam sunt, qui hoc errore detenti, sacra porro nobis faciant. Ac equidem hic mihi Iuppiter (soli enim

*Homerum
uide.*

B *s* **sumus**

fumus, nemoq̄ mortaliū hoc in collegio inest, præter Herculē, Bacchū Ganimedem, & Aesculapiū, dijs immortalibus cooptatos) quā uerissimè potes respondeas uelim: tantū ne unq̄ curæ res mortalium habueris, uti discrimen exactè inter bonos & malos faceres? Atqui isthuc dicere haud queas. Quod ni igitur Theseus Troëzene Athenas profectus facinorosos homines obiter in itinere, quantum quidem in te, tuaq̄ prouidentia fuit, ē medio sustulisset, nihil uetuit, quo minus Scirō Pytiocampes Certiō cæteriq̄ ex uia ingredientiuū latrocinio summis in delitijs uersati essent. Aut nisi Euristheus uir iustus simul ac prouidus tū uerò ob singularē quendā hominū amorem publicè bene audiēs, domesticū illū suū tū laboris patientē, tū ad opus faciendū alacrē, Herculē uidelicet, emisisset parū te Iupp. hydra, Stympthalides aues, equi Thracenses ac Centaurorū, que in nos debacchatum, iniuria permouissent Verū em̄ uero si quod res est, dicere licet ociosi sedentes unicū hoc attentius spectamus

Vide Bo-
cat. lib. 10

Vide Ouidium.

mus, qui sacra faciat, qui uē sacros aris honores adoleat, cætera secūdo ferūtur & studeo ut singulis prædæ sint singula. Proinde merito quicquid id mali est ferimus, et porro feremus, posteaquē homines paululū capita attollere occœperint, inuestigauerintq; nihil inde ad se cōmodi redire, ut maximè sacra habeāt, aut libamina mitāt. Posthæc uidebis, idq; breui, q̄ ijdem Epicurei Metridōri ac Damides partiū nostrarū studiosos, tū ludibrio habebūt tū pecudum more oppressos mactabūt. Quapropter nostri officij fuerit curare q̄ res isthæc consopiat ac quoq; remedio leniat, quū in tm̄ discrimē sit adducta. Momo sanè leue periculū uertit, si nullus ei honos tribuit, iā olim em̄ inter inhonoratiores ponor: uestra aut̄ eò magis retulerit q̄ beati sacris fruimini. IVP. Sinamus supi asperū istū semp̄ et obiurgatorē Mommū suas nugas agere. Est equidem (quē admodū admiratiōe dignus Demosthen. ait) cuiuslibet in ius uocare, conqueri & carpere. Præsentem aut̄ rerū statū in melius constituere atq; adeo corrigere, id demum

Vasre cō
siliū Mom

demū, quod uerè dico, prudentis iuxta
ac sapientis consilij rem esse existimaue
rim: id quod uos facturos ego planè uel

*Neptuni
consilium
planè Ec-
cianum.*

isthoc etiam tacente, confido. NEPTVN.
Quamquam ego sub undis & uerfer, &
summā ibi rerum, quemadmodum sci-
tis, administrem, ac, quod equidem pos-
sum, nauigantium saluti studeam, dum
nauigia promoueo, uētosq; motos mul-
cens compono: tamen quoniam harum
que hic geruntur, rerum, me quoq; cura
remordet, Damim ego istum è pedibus
ante quā ad litem redeat, summouendū
censeo, siue id fulmine, siue qua alia ma-
china confieri possit, ne superiores dicē-
do nanciscatur: siquidem Iuppiter mira-
eum persuadendi uehemētia ualere præ-
dicas. Simul autem exemplum illis desi-
gnemus, quibus modis ij à nobis tractē-
tur, qui tales sermones aduersum nos in
uulgus spargunt. IVP. Irasceris Neptu-
ne, an nihil omnino meministi? Haud
quicquam horum in nostra est potesta-
te. Parcæ unicuiq; nendo sua fata eum
in modum statuunt, ut alius fulmine, a-
lius

*Vitæ illis
in Parca
ræ pote-
stas*

huius ense, hic acuta febris, ille tabe demo-
 riatur. Equidem si ea res penes me esset,
 an me nuper sacrilegos illos, ut ex O-
 lympijs intacti fulmine discederent, pas-
 surum fuisse arbitraris? qui duos mihi ca-
 pillos, quorum alteruter minis sex pon-
 derabat, derasere? An uerò ipse oculis
 æquioribus piscatorẽ illum Horiensem
 in Geresto dissimulaturus eras, qui tibi
 tridentem furto auferebat? Præterea nõ
 ira modò commoueri, acerbeq; negotij
 difficultatem ferre uidebimur. Verum
 etiam Damidis sermones expauescere,
 deniq; ob id eum amoliturum cupere iudi-
 cabimur, quod eundem Timocli præla-
 tum iri formidemus. Itaq; quid aliud fe-
 cisse censebimur, quàm indefensa cau-
 sa uicisse? NEPTVN. Atqui ego me com-
 pendiarium ad uictoriam uiam excogi-
 tasse putabam. IVP. Apage Thunnicũ
 enthymema Neptune, & uehementer
 crassum, qui iudicis aduersarium è me-
 dio tollendum, quo disceptationẽ neu-
 tro adhuc inclinatum, nulliq; parti adiu-
 dicatam relinquens uita decederet. NE-
 TPVN.

Adagium

Deserta

causa.

Adagium

Thunnis

zare.

P T V N. Vos igitur aliud conducibilius
 dispicite, quando quidem mea ut Thun
 nica expuncta sunt. APOLLO. Si quæ ad
 olefcētibus, iisdemq; adhuc imberbibus
 ueterū cōsuetudine, & nobis publicè di
 cendi facultas permittat, haberē fortas
 sis quod haud parum ad eā de qua tanto
 pere consultatur, rem faceret. M O M V S.
 Isthæc quidē consultatio arduas res A
 pollo ducit. Itaq; nulla hic ratio gratisha
 betur, uerū omnibus hoc in cœtu dicen
 di facultas proposita est, pergratū autē
 fuerit, ut maximè in extremis laboretur
 si quæ autoritas dicendi maiorū consue
 tudine sit adolescentibus facta, anxie et
 iam quesitis argumentis differamus. Es
 etenim ipse iam multò usu exercitatus
 orator, iamq; olim pubertatis annos in
 gressus duodecim sortilegij principibus
 cōsiliij uidelicet nomine ad census esidq;
 propemodū regnante Saturno. Proinde
 exuto iuuenili animo, liberè in medium
 que uidentur confer nec erubescere quod
 imberbi tibi sit dicēdum cū densa iuxta
 ac producta barba tibi filius sit Aescula
 pius.

*Apollo im
 berbis*

pius. Præterea haud mediocriter decori tuo cōsulueris, si hodie sapiētiae tuae acumen quæ euidētissimè declaraueris, nisi frustra in Helicone desedisse accū Musis philosophatus uideri uelis. A P O L. Non tuū Mome, sed Iouis est dicēdi ius face, re, q si fecerit, haud quaquæ alienū à musis dixerim. I V P. Dic mi gnate, pmittimus. A P. Timocles ille bonus mihi uir, deorū quæ immortalium amāse uideēt et q Itoico rū dogmata exquisitissimè p̄specta habeat unde et ob philosophiae studiū plerisque a dolescētibus cōmendatus haud uulgarē quæstū reportat. Porro psuadēdi arte mirè ualet, sed priuatim, nimirū quæries discipulis sup aliq re differit: at ubi publicè p̄pala multitudine uerba illi habēda sūt, sup modū trepidat, uoxquæ eius, mixtim plebeiū quiddā ac barbarū sonat, adeò ut isthoc oris animicquæ uitio in cōuētibus risū reportet: nequæ em̄ ordine cōtexens colligit, sed hæsitabūdus balbutit id quæ maxie sic affecto accidit, quū quæ splendidissimè eloquētiae specimē designare contendit. Cæterum prudentia, iudicij, quæ singularis acrimonia, multis nominibus excellit,

barbatū
habet filiū
Aesculap.

Timocles
ingenium
depingi-
tur atq; a
deò colle-
giatorum
nostrorū.

quemadmodum etiã ij fatentur, qui Sto-
 icorum præcepta penitus cognita tenent
 uerũ dicendo ea interpretandoq; imbeci-
 lilitate quadam ita tum inuoluit, tum
 corrumpit, ut quid dicere uelit, nulla eui-
 dentia demonstret, sed ænigmatis similis-
 lima depromens odiosius immoratur.
 Rursum si refellenda est obiecta quæstio
 tum uerò multò fit obscurior. Inde a-
 dedò accidit, ut qui id in eo non ante ani-
 maduersum habent, derideant. Est autem
 omnino quantiũ ego iudico, adpertè di-
 cendum, idq; unum prouidentissimè stu-
 dio habendum, ut dicentem te, qui au-
 diunt, intelligant. MOMVS: Istuc rectè
 dixisti Apollo, laudibus extollens ad-
 pertè qui uerba faciunt, & si idem parũ
 ualde in oraculis tuis præstes, qui adedò
 obliqua atq; inextricabiliter perplexa
 in mediũ citra periculũ proiectas, ut Py-
 thio auditores, siquidem interpretatio-
 nem uelint, planè indigeant. Age uerò
 quid super illo consulis? Quod nam re-
 medium Timoclis in dicendo imbecilli-
 tati posse adhibere iudicas? APOLLO: Pa-
 tronũ

tronū ego Mome adhibendum cenſeo
 ſi qua uia ex egregijs illis aliquem nan-
 ciſci liceat, qui dicendi autoritate polleat
 illiſq; quæ animo perplexum defecerint,
 ſuggerat. M O M. Iſthuc uerbum planè
 imberbis adoleſcentis ingenium arguit
 Apollo: pædagogō illum indigere atq;
 ad eò patrono, qui in philoſophorum cō-
 uentu, Timoclis animi ſenſa præſens præ-
 ſentibus interpretetur. Porrò Damin ſu-
 opte per ſe ingenio, noſtrum uerò aliena
 etiam perſona ad dicendum uti debere
 autumas, qui in aurem uidelicet ſuſur-
 ret, quæ uidentur. Cæterum actor uerba
 faciat, qui idem fortassis ne bene quidē
 ſuggeſta audiens intellexerit, quæ quo-
 modo multitudini cachinnos non exci-
 tent? Fruſtra hæc conſultamus, tu autem
 ô preclare, quum & uatem te uendites,
 & ingentem pecuniæ uim inde uenēris,
 ita ut uſq; ad aureos lateres ſit prouectū,
 quin tuæ artis per occasionem documen-
 to exhibito uaticinariſ, uterſophiſtarum
 dicendo uictoria potietur? Neq; em̄igno-
 rare, uates cum ſis, iſtius diſceptationis
 C euen

euentum potes? A P O L. Quo pacto isthuc præstare liceat Mome, quum neq; Tripos, neq; thurribulum, neq; fons uaticinarius, cuiusmodi est Castalius ille, nobiscum præsto adsint? M O M. Vides? quod in arctum coactus, specimen artis ædere tergiuersaris? I V P. Agedum gna te, uaticinare, caue sycophante isti oracula tua, tanquam in Tripode tantum thuræ & fonte posita, calumniandi, dicterisq; incessendi ausam præbeas. Quod quidem nisi absq; ijs, quæ memorasti, feceris, artis tuæ gloria te destituemus

A P O L. Præstiterat sanè pater hæc uel Delphis uel in Colophone præsentibus ad ea rebus necessarijs, quemadmodum consueuimus facere, conabor tamen earum rerum nudus atq; adeò imparatus uaticinari, utri uictoria contingat. Expectate uerò dum ex carmine cōpresso oraculo responsa reddam. M O M. Adpertū modo Apollo redde, ne patronum, ipsūmq; quoq; interpretē desideret. Nō ouilla ne caro; et, an testudo nunc in Lydia coquatur, sed scis de quibus consultetur

retur. I V P. Quid nam dicturus es gna
te? quando tantus pavor responsum an
teuortat? Vniuersus oris color immuta
tur, oculi circumquaq; uolutantur, capil
lus horribiliter turbatur, corporis motus
Corybanticus & dementiæ simillimus,
mysticaq; omnia adparent. APOLLO.

*Sortilegi hæc omnes audite oracula Phœbi,
Acri de rixa, modo quam seruere sophistæ
Clamosi, quos quæstio acutior armat, utrinq;
Alterno explodiunt sibilantes uerba tumultu,
Sūmaq; permiscēt, quæ rostra, pauore Corymbæ
Prenderit at curuis Vultur si quando locustam
Vnguibus, Imbriferæ cornices tū ultima clāgēt,
Cessura est mulis uictoria, kursus asellus
Vibrato pullos etiam capite impete acres.*

I V P. Quid tam effusè cachinatus es Mo
me? atqui ne utiquam ridenda res est an
te pedes. Omitte infœlix cachinnos ne ri
su suffoceris. M O M. Qui ego in tam cla
ro dilucidoq; oraculo risum tenere pos
sim? I V P. Quin igitur & no bis iam in
terpretaris, quid tandem isthuc sit, quod
reddidit. M O M. Adpertissimè, neq; The
mistocle indigebimus. Hoc autem palā
C 2 sibi

sibi oraculum uult: Damidem præstigiatorum, nos Canthelios esse asinos, atque mulos, qui ei fidem habeamus, denique locustis meliorem esse mentem. HERCVL. Ego uerò mi pater, etsi inquilinus cæli sum, tamen non grauabor meam quoque interponere sententiam. Quum congressi denuo disceptabunt, modo Timocles superior euadat, sinamus conciliū, quod nostri causa coit, procedere: sin diuersum acciderit, tum ego statim ipsam porticum, nisi aliter uobis uideatur, conquassans Damidi iniectabo, ne sceleratus contumelia nos adficiat. M O M. Papæ Iō papæ, agreste isthuc ac plus satis Beoticè pronunciaſti, qui unius obnoxam, tacitos uiros, atque insuper stoam, unā cum ipso Marathone, Cynægiro, Miltiadeque perdenda iudices. At quo pacto illis simul occidentibus, Rhetores posthac declamare queant, sublata è medio, qua in orationibus maximè utuntur, illa hypothesis: Cæterum dum in terris uitam egiſti, ista conficere poteras, uerum ex quo deorum numero accensus es, sola ea in

Parca

*Herculis
fortissimū
consilium*

Parcarum potestate posita esse, haud dubie didicisti. Nos sanè imperij in illos exortes sumus. **HERCVLES:** Quando ergo leonem, hydramq; neci dedi, Parcarum ea in me potentia fuit? **I V P.** Sic est. **HER.** Et hodie si quis templũ mihi dirripiendo, aut imagines euertendo, iniuriã faciat, eum ego non, nisi Parcis ante ita sit uisum, cõteram? **I V P.** Nequaquã. **HER.** Audi igitur, quod liberè dicam Iuppiter: ego rusticanus sum, & ligonem quidem ligonem (quemadmodum Comicus ait) uoco. Si autem eò rerum uobis est uētum, ego honoribus hic uestris & odoribus, uictimarumq; sanguine longum ualere iussis, ad Plutonium descendam, ubi me manes nudum modo arcũ tenentem, interemptorũ à me monstrorum memoria expauescunt. **I V P.** Euge domo adductus testis, ut proverbio dicitur seruabis igit̃ nos, si ista Damidi garrindo suggereris. At quis nã est ille, qui tam properè ad nos percurrit? Aeneus ille? Ille pulchrè deformatus, ille undiq; oblitteratus, collectoq; in nodum capillo

Ex Aristophane.

C 3 lo

lo priscus ille? Nisi me frustrantur oculi, tunc Mercuri germanus ille Orator est, qui ad Pœcilen pice oblitus, cottidie à fabris Itatuaris instauratur. Eho quid ita curriculo ad nos peruenis fili? Num quid noui è terris adportas? HERMAGORAS: Longè maxima, quæ uel myriada curarum postulant. I V P. Eloquere igitur, an prætereà aliud etiã, quod nos lateat ingruerit. HERMAGOR. Cum apud fabros ærarios modo essem (pectus scapulis coniungi cupiens, nam & thorax ridiculè corpori adfabrefactus, quia adfectata arte malè attollebatur, eò annulos omnes ære formauit) turbã instar aciei incedentem prospicio. Et duos quosdam pallidos clamatores, sophisticarumq; argutiarum strenuos propugnatores Damini &. I V P P I T E R: Quiesce Hermagora optime tragoedias mouere, scio enim quos dicas: sed illud expedi, an diu iam omnium plausu iactatum certamè in propinquo coierit. HERMAG. Nondum cominus cõgressi sunt, sed fundis, mutuisq; cõuitijs eminus regerunt

gerunt

gerunt. I V P. Quid est ergo reliquum, dii, quo porrò faciundum, nisi ut ad prospectum inclinati, quid tandem dicant audiamus. Proinde Horæ, repagulum tollunto, dimotisq; nubibus, portæ cæli pandentor. Pròh Hercules quantæ turbæ audiendi studio se obuiam effuderunt? Timocles ille sic trepidans, animoq; turbatus parum bene mihi placet perdet is hodie omnia. Adparet, ut Damidi se opponat, longè imparè esse. Verū enim uero nos, quod equidē unū maximè possumus, taciti super eo nostri cōmodi gratia precemur, ne Damis persuasionū illecebris inaudiat. TIM. Quid ais sacrilege Dami, tu n' deos esse, et res mortalium curæ habere negas? DAM. Nego. At tu prius responde quibus argumētis persuasus, deos esse adfirmes? TIMOC. Haud faciam, sed tu mihi responde. DAMIS: Nequaquam, sed tu. IVP. Hac quidem uia noster, meliori licet & uocalioriori Damidi asperam uocem comparat. Macte Timocles, perge blasphemijs ob turbare, ita em̄ uinces. Ceterū ille tibi os

C 4 occludens

*Sophisticā
attē de di
sputationē
de dijs &
prouidēt.*

occludens, te pisce magis mutum reddet. TIMOC. At ita me Minerua amet, prior tibi ego haud responderim. DAM. Quin igitur Timocles quare, malè peierādo facile uicisti, uerū omittis blasphemias rem age. TIM. Rectè, dic igitur sceleratissime dijs curæ res mortalium esse nō uidentur? DAM. Nequa quā. TIMOC. Quid agis, casu igitur omnia illa feruntur? DAM. Casu. TIMO. Et nullius dei moderamine curā ue rerum summa dispensatur? DAM. Nullius. TIM. Omnia autem sua sponte, temerarioq; arbitrio feruntur? DAM. Sua sponte. TIMOC. An uerò o uiri isthæc audientes suffertis, nō pestem hanc saxis obruitis? DAM. Cur homines aduersum me extimulas? Quis tandem es, quòd deorū nomine Timocles indignaris, quando ipsi dij iracundè haud quaquā ferant? Si quidem ij nihil acerbum in nos statuunt, quum hæc audiunt, si tamen audiunt. TIM. Audiunt, Damis, audiunt, & suo tempore inuisentes uindicabunt. DAM. Quando illis ut me uisant otium suppetet, si quem admo-

admo-

admodum ais, tot negotijs quæ in mundo sunt innumera, dispensandis distriguntur? Vnde adeo fieri reor ut nec de te qui ita peieret, supplicium sumpserint. Cæterum ne ipse quoque dijs maledicere præter pactum cogar, haud sanè uideo, quæ alia in re expressius prouidentia specimè declarare possint, quàm si te malum malè conterant. Sed enim per Oceanum fortassis ad inculpata uita Aethiopes profectos esse coniectio: solent enim illuc frequentius ad coenas comere, idque sæpe numero non inuitati. T I M O C. Quid ad istam à me impudentiam præterea dici possit? D A M. Illud Timocles, quod diu ego de te maximè cupiebam cognoscere, quibusnam argumētis adductus res humanas dijs curæ esse, persuasum habes. T I M. Principio ipsa rerum series & ordo fidem fecit, sol suum illud iter perpetuò remeat, id quod à Luna quoque fieri uidemus. Horum uertuntur, plantæ nascuntur, animantia gignuntur, eaque ipsa ineffabili quadam solertia ita constituta sunt, ut & alere se & mouere, sentire,

Rerum et
nature or
do decorum
prouidentiam arguunt.

C S in

ingredi, opus facere, cerdonicãq̃ exerce
 re queãt. Hæc aliaq̃ id genus prouiden
 tiæ opera esse uident̃. DAM. Ipsam adeo
 quæstionẽ percellens usurpas, uerũ non
 dum edoces, nũ unũquodq̃ horũ per
 uidentia perfectè cõsistat: nã quod rerũ
 natura ita se habeat, ipse quoq̃ fateor, at
 qui non iccirco protinus ut credam ne
 cesse fuerit, eam prouidentia alicuius ui
 gere. Quin aliter etiã orta inuenias, quæ
 tamen ipsa nunc simili, eodemq̃ ordine
 constant. At tu rerũ illum ordinem, ne
 cessitatem adpellas. Et post hæc uideli
 cet pessimè te habet, si quis tuã nõ per o
 mnia assequat̃ sententiã, qua quidẽ na
 turã ut sese habeat enumerasti, pariter
 ac laudibus extulisti, inq̃ ea fuisti opi
 nione, ut putes in hoc demonstrationẽ
 positam, quod prouidentia quadam sin
 gula inter se consentiãt. Itaq̃ iuxta comi
 cũ: Laboriosum est hoc, aliud mihi refer
 T I M. Ego equidem alia prætereã demõ
 stratione haud quaquam opus esse cen
 seo, tamen aliud quærenti responde Ho
 merum poëtarũ esse optimum fateris?

DAM

D A M I S : Sanè quidem. T I M O C L E S :
 At ille prouidentiam deorum common
 strans fidem fecit. D A M I S : Homerum
 equidem ô præclare, poëtam bonum ef
 se unà tecum omnes fatebuntur. Te
 stem autem stabiliendæ ueritati, quod
 ad has quidem res attinet, neque Ho
 merum, neque alium quemuis poëtam
 rectè adduxeris. Nullam enim uerira
 tionem ñ sequuntur, sed id unum stu
 dio habent, aures hominum ut demul
 ceant, atque eam adeò ob rem carmina
 & decantant, & fabulas ceu uiuis ab o
 culos positis, exemplis erudiunt. Vtq̃
 summatim dicam eò omnes ingenij ui
 reis extendunt, ut delectent. Ac sanè li
 benter inaudierim, quibus nam maxi
 mè fabulis Homerus apud te fidem e
 meruerit? Fortassis ijs quæ de Ioue nar
 rat, quo pacto filia, fratèrque, uxor in
 sidiarum machinis adortum, in uincu
 la conijcere tentarint, & nisi Thetis fa
 eti miserta Briareum illum accersuisset
 optimus Iuppiter abreptus uincula pate
 reſ, cuius hic beneficij memor gratiãq̃
 The

*Poëta de
lectant.*

- Iliade 2.* Thetidi renumerans, Agamemnona ludificatus est, uanum illi somnium immittens, quo plures Achiui occumberent. Videntur præterquã quòd ludificato rem se exhibuit, fulmine tactũ Agamemnona incendio haurire nullo modo potuit. Iam uel illis etiã figmentis adfectus ad fidem iisdem adhibendam pertractus es, quando inaudisti, quòd Diomedes
- Iliade 5.* Veneri uulnus inflixit. Deinde ipsi etiam Marti, instigante illum eò Minerua, non ita multò post dii simul omnes in arma ruentes mixtim mares & fœminæ singulari certamine prælium miscuerunt, ubi Pallas quidem Martẽ pugnãdo deuincit, nimirũ egrum adhuc ex uulnere quod à Diomede acceperat,
Contra Latonam tendit Cylleuius armis.
- Iliade 9.* Atq; haud scio, an illa quoq; quæ de Diana feruntur, similitudine ueritate cœperint: quando ea uoce querula omnia cõplens, iracundè tulit, propterea quòd Oeneus ipsam conuiuij honore nõ cum reliquis dijs dignatus esset, unde irata aprum immani magnitudine pariter ac ir-
- res

resistibili robore propemodum, in agrū illius immisit. Hæc obsecro quum Homerus narrat, num fidem tibi facit? IVP. Papæ quanto fremitu ô superi multitudo acclamavit? Ad cælum Danim tollunt. At hic noster animi dubius & perplexus uidetur, tum aũt formidine trepidans clypeum abiecturit, iamq̃ circumspicit qua eruptiõe facta, aufugiat. TIM. Quid autē Euripides, num & is nihil sane scriptis prodidisse censendus uidetur, quando deos ipsos in scenam producit, ut qui bonos quidem principes seruens cõtrà prauos, tuoq̃ exemplo impios, exitio tradant? DAM. Atqui ô philosophorū nobilissime, si hoc genus figmentis tragici poëtæ mentē tuā adfecerūt, ex duobus alterutrū dones necesse erit, uidelicet aut Polū Aristodemū Satyrūq̃ tua opinione tunc deos esse, aut ipsas deorum personas, cothurnos, tunicas ad pedes usq̃ productas, prætereà chlamydes, manicas, quodq̃ uentri, reliquoq̃ corpori inijcitur, quorum omnium usu poëtæ maiestatem quandam & dignitatem

tem

tem tragœdiæ conciliare consueuerunt. Atqui id ego omnium maximè ridiculum existimauerim, quãdoquidem p se nullaq̃ necessitate impulsus, Euripides quæ ad fabulam facere credit, denarrat. Imò ipsum liberè scribentiẽ aliquñ audies

*Carmina
Euripidis
Iouẽ nihil
esse.*

*Vides spaciosum & altum & immensum æthera
Humidis tenentem amplexibus hinc & hinc humũ
Eum Ioueni putato, deumq̃ colito.
Et rursus:*

*Iuppiter quisquis is est Iuppiter, haud enim scio, nisi
Quod sermone adcepi.*

Et id genus. TIM. Vniuersi igitur atq̃ a deò omnes gentes falsa opinione decepti sunt, qui deos esse credidẽre & sacris solẽnibus celeberrimè psecuti sunt. DA. Benefactũ Timocles, quòd me singularum religionis nationum, eaq̃ de re sententiarum cõmonefecisti: inde adeò maximè intelligas, nihil firmi habere, eam

*Varia gẽ-
tiũ religio
sicut et mo-
nachorũ
hodie.* quæ de dijs fertur, existimationẽ. Multa hic confusio, & alij aliter sentiũt. Scythæ nanq̃ acinace gladio sacra faciũt, Thracæ Zamolxidi seruo ex Samo transfu-
gæ, Phryges Lunæ, Aethiopes diei, Cyl-
lenij

lenij Phaleti, Assyrj columbæ, Persæ i-
 gni, Aegyptiæ aquæ. Estq; aquæ religio
 Aegyptiacis omnibus communis, cæt-
 erum priuatim bos Memphitis deus
 est, Pelusiôtis allium, denique alijs ibis,
 aut Crocodylus, alijs caninum caput,
 aut cattus, aut simius. Porrò in castellis
 alijs dexter, alijs ijsque ex aduerso habi-
 tantibus sinister humerus, dei loco coli-
 tur. Rursum his pars incisi capitis, illis
 testaceum poculum, aut etiam catinus.
 Quis isthæc nō effusè derideat bone Ti-
 mocles? M O M V S: Prædixi ego superi
 cuncta propalam proferri pariter, ac di-
 ligēter pensitari: I V P. Prædixisti Mome
 & meritò nos in culpam uocasti. Dabo
 aut operã, ut ista corrigens in integrũ re-
 stituã, modo hoc, quod instat malum de-
 functũ sit. TIM. At tu ô dñs infeste, oracu-
 la futurorũq; prænunciatiões cuius opus
 esse cēses, deorũ ne, an horũ, puidentiã?
 DAM. Omitte mentionē oraculorũ qn te
 quesiero, et quorũ oraculis mentionē po-
 tissimũ fieri libet, eius ne q; Pythius Ly-
 do cecinit, qd' quidē ex cōposito incertis
 respõ

Oracula
Apollinis
examinan-
tur.

respōsis implicitū, ac biforme fuit, cuius
modi quædam Mercuriales sunt statuæ
duplices uidelicet, & in utram partē uer-
tas, undiq; sibiipsis respondentes, an po-
tius Croesus transgressus Halym, suum
ipsius, an Cyri perditum eat regnum.
Atqui nō paucis talentis Sardianus ille
sceleratus ambidextrū isthuc oraculum
emerat. M O M. Ipsa adeò homo hic orati-
one cōmemorat, quæ formidaram. Vbi
nunc nobis pulcher cytharædus, quin
descendis, ac ista confutando nos illi ex-
purgas? IV P. Occidis nos Mome in tem-
pestiua illa tua obiurgatiōe. T I M. Vide
qd' facinus inceptes pestifer Dami, qui
simulacra pariter ac aras deorū immor-
talium tantū non dicendo euertis. DAM.
Non omneis aras Timocles. Quid autē
adeò magnum ab illis fit, si suffumigati-
onibus odoribusq; redolentibus confer-
tæ sunt? Nam in Thaurica regione aras
illas Scythicæ uidelicet Dianæ gradibus
suis in præceps emotas, haud sine uolu-
ptate spectauit, in quibus tamē uirgo illa
lautis sacrificijs accepta nō mediocriter
gaudebat.

gandebat. I V P. Illud malum inexpugnabile incumbit, ut nulli deorū homo iste parcit. Sed ex plaustro liberè loquitur, quemq̄ ordine perstringens, sontē pariter, culpaq̄ uacantem. M O M. Atqui Iuppiter haud sanè ita inter nos multos qui extra uoxiam sint, inuenias. Et fortassis homo hic, siquidem ita pergere animus est, summatiū etiā aliquos taxabit. T I M. Nō ipsum Iouē tonitrus ædentē ō deorum expugnator Damī audis. DAM. Qui tonitrus præterire auribus queam Timocles. An aut̄ is qui tonitruat Iuppiter sit, id ipse melius nosti: nimirum è familia deorum alicunde profectus. Verū enim uero, qui ex Creta huc commigrāt, longè aliter nobis referunt: monumentū uidelicet quoddam illic ostendi, columnamq̄ inibi erectam etiam nū stare, quæ arguunt nō porrò tonitrua Iouem facturum: utpote iam olim uita defunctum. M O M. Hoc ego multò antè dicturum Damidem sciebā: Quid Iuppiter nobis expalluisti. quid dentes tremore cōplo dis. Fortem animum habere oportet, ac
D istiusmo

istiusmodi modi homunciones contem-
 nere I V P. Quid ais Mome, contem-
 nere? Non audientium multitudinem ad-
 uersum nos persuasionem induisse con-
 spicis? quodque Damis eos iniectis in o-
 mnium aureis catemundum abducat?
 MOM. At tu Iuppiter, si modo uelis, cate-
 na aurea illa demissa uniuersos eos traxe-
 ris ipsa cum tellure fretoque. T I M. Dic mi-
 hi scelestes, num aliquando nauigaueris?
 DAM. Saepius ac numero: T I M. Ventus
 igitur secundus incidens, uelaque disten-
 dens, an remigantes uos ferebant: an quis
 piam nauclerus gubernabat seruabatque?
 DAM. Maximè. T I M. At interim, quum
 nauis sine gubernatore non promoueat
 tu eam absque duce & moderatore ferri
 existimes? DAM. Euge Timocles, prudẽ-
 ter hæc quidem, solidoque usus exemplo
 pronuncias: sed enim deorum amantis-
 sime, non est dubium, quin aliquando
 talem gubernatorem sis conspicatus, ut
 semper, inque tempore apud se cogitet, quod
 sibi ex usu fore putet: quicque eadem nau-
 tis imperet: denique qui curet, ne quid inu-
 tilis

tibus sumptus aut nulla ratione commo-
 dum nauis uehat. Tuus uerò ille guber-
 nator, quem magnæ nauis præfeci dignū
 iudicas, unā cū ijs, qui in nauis sunt, nul-
 la solertia, nullaq̃ cum dignitate rem ge-
 rit: sed rudens (ut exempli causa rem no-
 tem) in puppim extenditur, utriq̃ pedes
 in prorā. Ancoræ alicubi aureæ quidem
 uerum reliqua pars nauis plumbea est.
 Porrò inferiora nauigij loca, sunt equi-
 dem uarietatim depicta. Cæterū superi-
 ora tetra omnino & informia adparent.
 Adhęc nauitarū aliū cernas ociosum, &
 inertem parūq̃ promptè ad rem nauticā
 audaciæ: nimirū bipertē & tripertē. Por-
 rò alium in fundum usq̃ impigrè urinā-
 tem, denatantē ue uideas, ac mox in an-
 tennarū apicem subsilentē, leui deniq̃
 opera, qd maxime cōferat, deprehendē-
 tem. Soli aut nauis præfecto labor exāt-
 landus est. Cōsimili more & in transtris
 res gerit, ubi mastigia primas proximè
 gubernatorē sedes habet, castigat ac cor-
 rigit, ac cynœdus quilibet, parricidaq̃ et
 sacrilegus summos honores, summos

in nauí locos cum dignitate possident. Cæterum boni aut ciuiles uiri, plerique omnes, in angulo scaphæ angustia loci premuuntur, atque adeò (quod equidem uerè dico) à deterioribus pessundantur. Veniat in mentem quomodo Socrates Aristides ipsusq; Phociõ nauigarint qui bus ne farina quidem ad necessitatē sup petebat, nec licebat in nuda tabulamēta ad sentinã pedes porrigere. Quãta uerò contrà uoluptate Callias, Midias & Sardanapalus; qui in illos etiam despue rūt. Huiuscemodí in tua nauí sapientiss. Timocles ppetrant, quapropter & mil le fiunt naufragia. Quod si gubernator quispiã præsens cõtemplatus est, ac sin gula administrauit, primũ ne potuit qui dem ignorasse, qui uel probi uel prauí in nauí extitissent; alioqui singulis pro dignitate, quæ cõuenissent, dispensasset utiq;: Meliorẽ locũ supernè melioribus, idq; apud se, inferiorẽ deterioribus cõces sisset. Deniq; inculpate uite homines, tũ cõuiuio, tum cõsilio adhibuisset. Iã nau tarum, si quis strenuus, & proræ admini stratiõe

stratione idoneus extitisset, eū non cum
 ratiōe modo præesse, uerū principis etiā
 loco obseruari debere reliquis declaras-
 set. Econtrā ignauū, pigrūq̄, ut fune sin-
 gulis diebus in caput plagas acciperet,
 tradidisset. Itaq̄ ō admirande tuū de na-
 uigio exemplum, ignauū gubernatorē
 sortitū, cū periculo est circunactū. MOM.
 Res Damidi secūdo flumine p̄cedit, &
 plenissimo uelo ad uictoriā fertur. IV P.
 Rectē cōiectas Mome: nā Timocles ni-
 hil solidum iudicio depromit, sed tantū
 ista cōmunia, alia super alia, eaq̄ facilis
 confutatiōis, cotidie cū anxio labore ad
 ducit. TIM. Nauis igit̄ exemplū, quādo
 parū ualere autumas, audi sacrā, quod
 aiūt ancorā, quā nulla machina abrūpe-
 re queas. IV P. Quid tandē p̄feret. TIM.
 Cernes em̄ an hæc quoq̄ rectē cohærētī
 syllogismo colligā, & si qua ingenij o-
 pe refellere possis:

Adagium

Si enim aræ sunt, & Dii sunt,

Atqui aræ sunt, igitur & Dii sunt.

Quid ad hæc respondes? DAM. Vbi ad sa-
 tietatē risero, respondebo. MIT. At tu ri-

En syllo-
gismum

Fabri.

D 5 su

su hodie desistere neutiq̃ posse uideris.
 Dic nihilo secius tamē, cur tanto risu no-
 stra prosequenda putes? DAM. Quia nō
 animaduertis quod ancorā tenui pendē-
 tem filo arripuisti, eāq̃ sacrā. Quod em̄
 deos esse, quia stent aræ, ratiocinaris, gra-
 uem inde facturū te impetū speras. Pro-
 inde quoniā ipse fateris, præter illud ni-
 hil esse q̃ sacrū magis dicas, abeamus.
 TIM. Victoriā ergo prior discedēs cōce-
 dis? DAM. Etiā Timocles: tu em̄ nos quē
 admodū qui uim patiūtur, ad aras cōfu-
 gere adigis. Itaq̃ per ancorā illam sacrā
 sentētia est, me in aris illis sacra facturū
 tuo nomine, quod in posterū ego nunq̃
 de ijs rebus tecū rixari uelim. TIM. Cauil-
 lis nos incessis sepulchrorū effossor pro-
 phane, despuende, uerbero, excrementū
 Pater tuus ignorat, matrem stupro cor-
 poris sumptus tolerauit, fratrem tuū oc-
 cidisti, adulerium cōmittis, adulescentu-
 los mollissimē, impudētissimeq̃ constu-
 pras. Ne fuge, donec à plagis acceptus
 dimittaris: iam enim scelerato tibi mo-
 dis omnibus testa illa uulnera infligam.

I V P

Conuitia
 epilogi
 ce.

IVP. Hic quidem ridens, superi, discedit
 Timocles conuictis increpitans strenue
 sectatur, haud quaquam Damini ferens,
 qui eum ludos deliciasque facit: immo ca-
 put eius regulacōminuere uelle uidetur
 Nos autem quid hoc rerū statu agimus
 MERCURIUS. Recte id comicum dix-
 isse iudico:

Nihil graue passus, si non te ostendas pati.

Quid em̄ adeo acerbi est mali, si pauculi
 homines hac persuasione inducti dis-
 cedunt? Multi supersunt, qui contrariam
 sententiam agnoscunt. Græcorū maior
 pars, maxima populi, postremo infima
 plebs, atque adeo Barbari omnes. IVP. Ve-
 rum isthuc haud paulo rectius obseruā-
 dum esse uidetur, quod scite admodum
 Darius temporibus Zopyri pronūcia-
 uit. Proinde ipse quoque unū talem pro-
 pugnatorem et belli socium, qualis Da-
 mis habere malim, quam uī capere decē
 mille Babylonas. FINIS.

*Adagium
 Zopyri
 talenta.*

A. P. G. L.

*Quas tenet hic rixas Damis impius atque Timocles
 Has nostra hęc miris secula tulere modis.*

BASILEAE EXCVDEBAT
HENRICVS PETRVS,
MENSE AVGV-
STO, ANNO

M.D.XXXII.

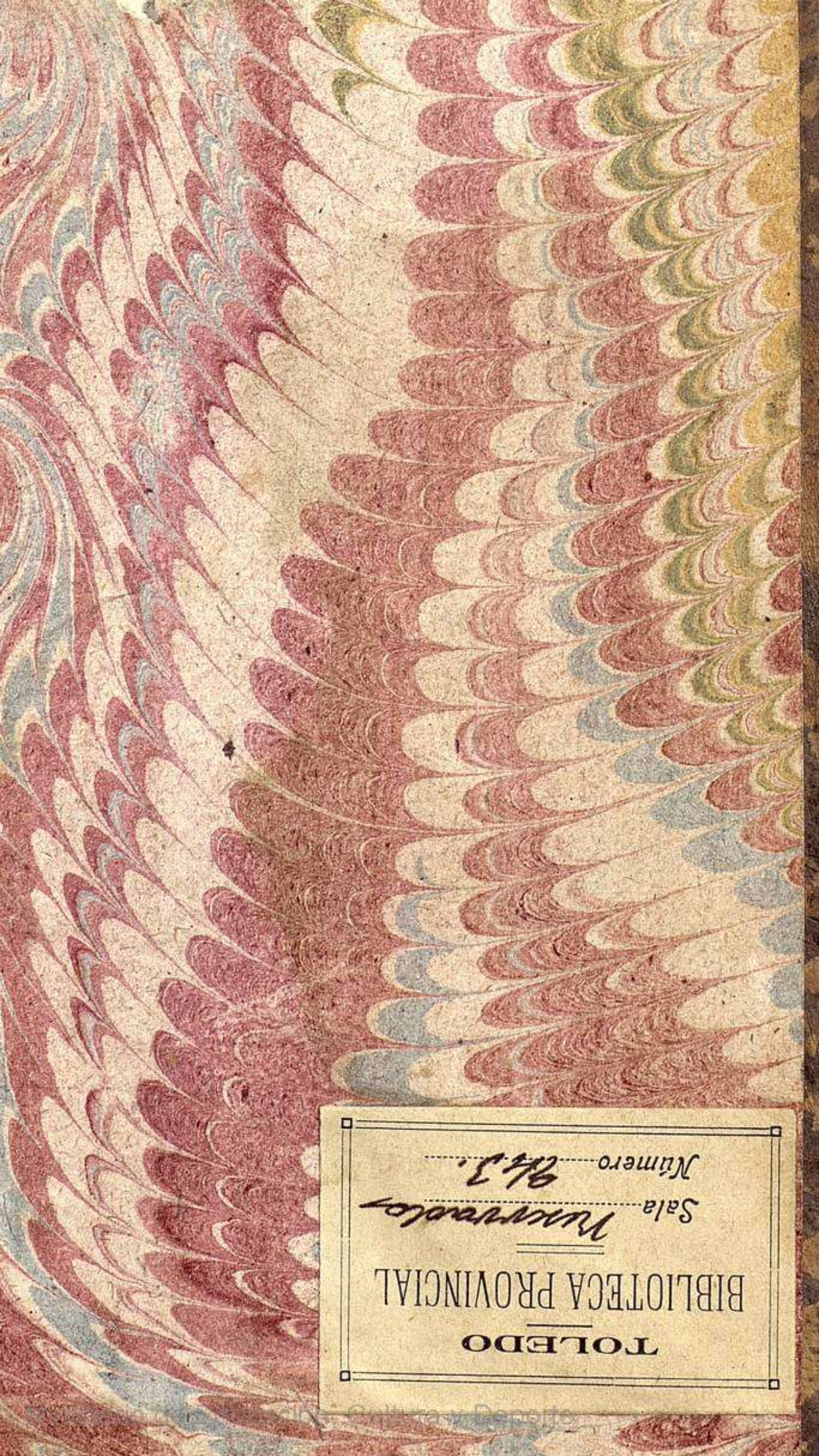

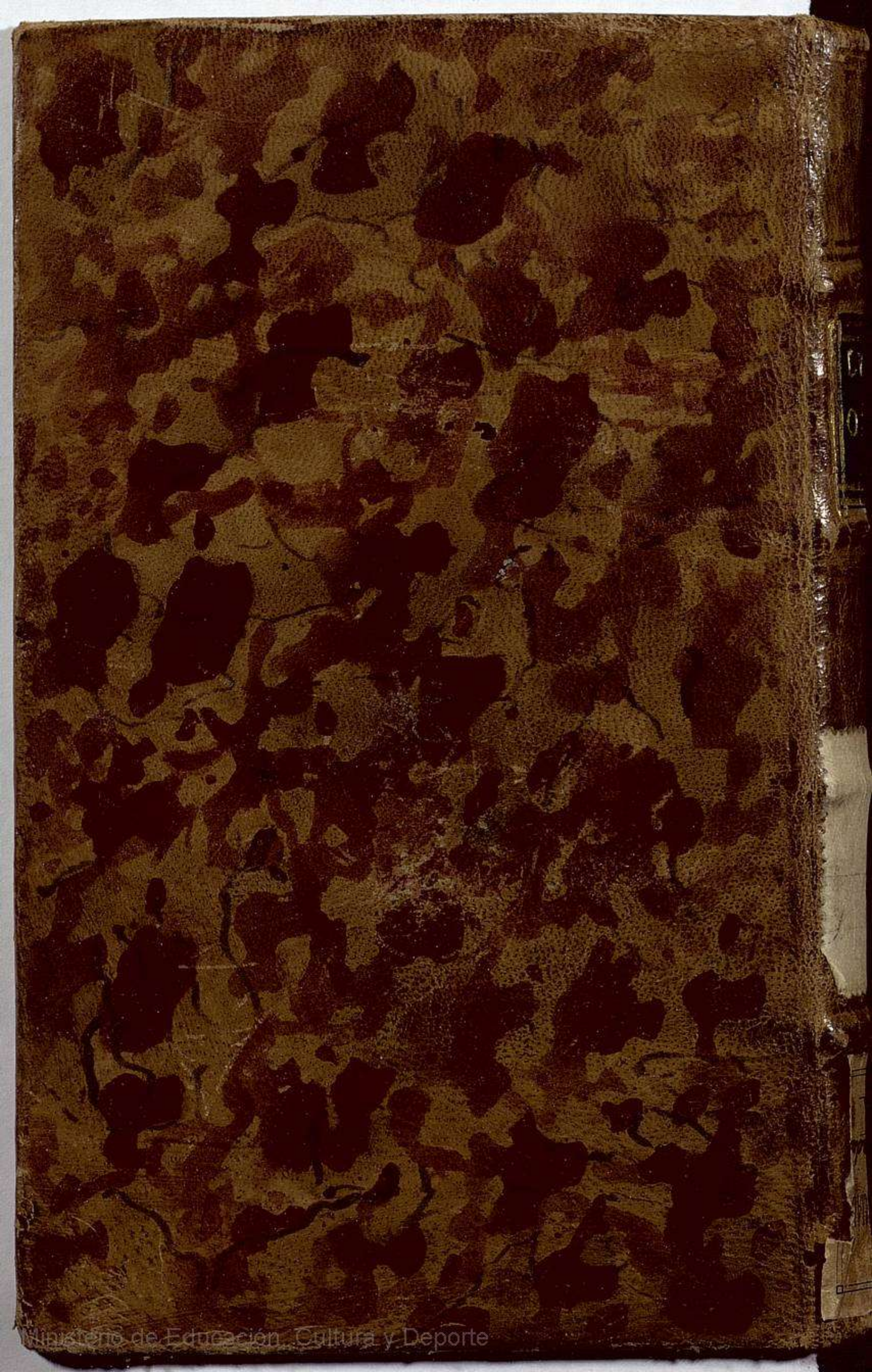

TOLEDO
BIBLIOTECA PROVINCIAL

Murvellos
Sala .....
Número ..... *243.*

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

LUCIANI
OPUSCULA

Res.

943

Número

943

Sala

Mapa y Mapa

BIBLIOTECA PROVINCIAL

TOLEDO